

Střední škola sociální péče a služeb, nám. 8. května 2, Zábřeh

TÉMATA K MATURITNÍ ZKOUŠCE

Z PEDAGOGIKY A PSYCHOLOGIE

Studijní obor: 75 – 41- M/01 Sociální činnost, sociálně výchovná činnost

Forma zkoušky: ústní

Školní rok: 2024/2025

Forma studia: denní

Vypracovala: Mgr. Eva Staňková

Projednáno předmětovou komisí dne: 11. září 2024

Schváleno ředitelkou školy:

1. Vědní obor pedagogika.

- pedagogika jako vědní obor
- význam pedagogiky
- struktura pedagogických věd
- vztah pedagogiky k jiným vědám
- vztah pedagogické teorie a praxe

2. Dějiny pedagogického myšlení.

- počátky výchovy, antická výchova
- výchova ve středověku, vznik univerzit
- světová pedagogika
- česká škola a pedagogika

3. Výchova.

- charakteristika výchovného procesu a jeho etapy
- metody ve výchovné a pedagogické praxi
- cíle výchovy, jejich klasifikace
- složky výchovy
- sebevýchova

4. Výuka. Učení.

- výuka - její cíle, obsah, metody, organizační formy
- učení
- vzdělávací systém v ČR

5. J. A. Komenský. Pedagogické zásady. Osobnost žáka, osobnost učitele.

- život J. A. Komenského
- nejvýznamnější díla jeho pedagogické tvorby
- přínos J. A. Komenského pedagogice
- školská organizace dle Komenského
- pedagogické zásady ve výchovně vzdělávacím procesu
- osobnost žáka a učitele

6. Alternativní pedagogické systémy.

- odlišnost alternativních pedagogických systémů od tradičních škol
- alternativní trendy v historii výchovy a vzdělávání
- základní rysy alternativních škol
- waldorfská pedagogika, montessori školy
- aplikace alternativních trendů do běžných škol v ČR

7. Psychologie jako věda, její význam.

- psychologie jako věda a její vznik
- význam psychologie
- struktura psychologických věd
- vztah psychologie k jiným vědám
- vývoj psychologického myšlení od starověku po dnešní dobu

8. Metodologie psychologie a pedagogiky

- sociometrie, experiment, pozorování
- rozhovor, dotazník
- analýza produktů činnosti
- výkonové a projektivní testy

9. Osobnost. Rysy osobnosti.

- pojem osobnost, složky osobnosti
- činitele ovlivňující vývoj lidské psychiky
- rysy osobnosti- introverze, extroverze, labilita, stabilita
- temperament a jeho typologie
- charakter a jeho složky

10. Vnímání, paměť, pozornost.

- vnímání, vjem, počitek, figura a pozadí, analyzátory, zvláštnosti a poruchy vnímání
- paměť – fáze, podmínky dobrého zapamatování, možnosti rozvíjení paměti, typy paměti, poruchy paměti
- pozornost, její dělení, výběrovost pozornosti, faktory ovlivňující pozornost, poruchy pozornosti

11. Myšlení, řeč, představivost a fantazie, emoce.

- řeč - vnitřní a vnější forma řeči, vývoj řeči, význam a poruchy řeči
- myšlení - myšlenkové operace – analýza, syntéza, abstrakce, zobecnění, poruchy
- představy a fantazie
- emoce - nižší a vyšší city, vlastnosti citů, sociální význam citů

12. Schopnosti a jejich druhy. Charakteristika inteligence.

- vloha, schopnost, dovednost, nadání, talent, genialita
- inteligence, její druhy a měření
- typy inteligence a její rozvíjení

13. Základní životní potřeby člověka. Náročné životní situace. Sociální chování.

- základní životní potřeby dle Maslowa
- důsledky neuspokojování základních životních potřeb
- stres, frustrace, deprivace
- způsoby řešení náročných životních situací
- konflikt, příčiny vzniku, typy konfliktů, způsoby řešení konfliktů
- sociální chování

14. Psychologická problematika rodiny.

- rodina a její znaky
- funkce rodiny a poruchy funkčnosti
- změna v postavení rodiny ve společnosti během historického vývoje
- význam rodiny v socializaci člověka, rodinné role
- výchova dítěte v rodině, typy nesprávné rodinné výchovy a jejich důsledky pro tělesný, psychický a sociální vývoj dítěte
- postižené dítě v rodině
- rodina a starý člověk

15. Náhradní rodinná péče a její psychologická problematika.

- charakteristika náhradní rodinné péče
- přehled jejích typů
- požadavky na budoucí osvojitele a pěstouny
- pozitivní i možné negativní aspekty jednotlivých typů náhradní rodinné péče

16. Sociálně patologické jevy ve společnosti. Syndrom CAN. Rozvod.

- sociální patologie – charakteristika oboru, předmět zkoumání
- příčiny vzniku patologického chování
- disociální, antisociální a asociální chování
- syndrom CAN, jeho formy, možné důsledky pro další vývoj osobnosti, formy pomoci
- rozvod a jeho dopady

17. Problematika šikany a domácího násilí.

- šikana - její znaky, stádia šikany, charakteristika oběti a agresora, vyšetřování šikany, řešení a prevence
- domácí násilí, jeho formy a znaky, řešení
- následky traumatizující události pro oběť

18. Vývojová psychologie. Prenatální – novorozenecké období.

- Vývojová psychologie – předmět zkoumání, činitele psychického vývoje člověka
- vývojové periodizace
- prenatální období
- perinatální období
- novorozenecké období

19. Období kojence a batolete.

- kojenecké období – tělesný, psychický a sociální vývoj
- nezastupitelnost matky pro vývoj dítěte
- období batolete - tělesný, psychický a sociální vývoj

20. Období předškoláka. Dětská kresba. Školní zralost.

- období předškolního věku - tělesný, psychický a sociální vývoj
- vývoj a význam kresby
- hra v životě dítěte, význam vrstevníků při hře
- charakteristika školní zralosti

21. Období školního věku a adolescence.

- období mladšího školního věku - tělesný, psychický a sociální vývoj
- období staršího školního věku – tělesný, psychický a sociální vývoj
- charakteristika období adolescence - tělesný, psychický a sociální vývoj

22. Dospělost a stáří.

- období dospělosti – periodizace, charakteristika fyzických změn, psychika, socializace
- charakteristika období stáří – periodizace, změny fyzické a psychosociální stránky
- požadavek na aktivní stáří
- ageismus
- problematika umírání a smrti

23. Socializace člověka, sociální učení, sociální percepce, sociální interakce.

- socializace, činitele ovlivňující socializaci
- sociální učení – druhy
- sociální percepce – chyby při posuzování druhých osob
- sociální interakce, osamění, sociální izolace, sociální chování

24. Sociální komunikace.

- komunikace, její druhy
- verbální komunikace
- neverbální komunikace
- paralingvistika a její komunikační význam
- rozhovor a zásady při jeho vedení

25. Sociální skupiny.

- klasifikace sociálních skupin
- malá sociální skupina – znaky a funkce
- způsob vytváření skupinových norem
- vliv sociální skupiny na své členy
- skupinový konformismus a jeho význam pro skupinu
- vůdcovství ve skupině
- sociální role, pozice, status